

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedelkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Častitim našim gg. naročnikom!

Kakor je razvidno iz lista samega, ima se naročnina plačevati naprej. — Da se enkrat napravi red o plačevanju naročnine, odločili smo, da se bo od 1. oktobra t. l. naprej pošiljal list le onim častitim gg. naročnikom, kateri so plačali naročnino naprej.

Opozarjamo torej one gg. naročnike, kateri niso še obnovili naročnino, da to store do 1. oktobra t. l., ker drugače se jim list ustavi.

Zajedno naznanjamo, da se bo od 1. oktobra t. l. naprej računala naročnina le od 1. ali 15. vsacega meseca naprej.

UPRAVA „EDINOSTI“.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 28. Danes popoldne se je vršila konferenca izvrševalnega odbora desnice. Navzoča sta bila ministerski predsednik in predsednik poslanske zbornice. Konferenca je trajala tri ure.

London 28. Reuterjeva pisarna poroča iz posebnega nenavadnega, vira, da so se Angležka, Francozka, Rusija in Italija že zjedini v posameznih točkah ultimatum, ki se odpošlje sultanu radi Krete. Ultimatum se predloži tekom 24. ur.

Lizbona 28. Kongres časnikarjev je po živahni debati sprejel z nekaterimi premembami poročilo o reprodukciji političnih člankov.

Pariz 28. Generalni prokurator Manaud se bavi sedaj s presojevanjem aktov tiščočih se afere

Dreyfus. Zagotavlja se, da ne bode stavljen generalni prokurator svojih predlogov pred koncem tega tedna.

„Lahko greste, kamor hočete!“

Tako so nam vsliknili te dni na okrožnem sodišču v Gorici.

Zrak je tako težak, da človeku kar tišči prsa. Niti dihati ne moremo prav — zastaja nam sapa. Mračno, temno je okolo nas. Kamor se ozreš, le melanholija. Obzorje je temno. Gori po velikem nebesnem svodu se pode črni in sivi oblaki. Zlo je za ljudi, kadar se nad njimi razpenjajo taki oblaki. Taki oblaki donajajo navadno le tistega usodnega zrnja, ki uničuje vse nade ubogemu kmetu — donajajo nesrečo, ki podira, kar je tisoči potnih srag ustvarila pridna, od težkega dela žuljava roka poljedelčeva. Kadar je obzorje tako temno, kadar je vzduh tako nasičen elektriciteto, kadar neprestano bobni gori nad nami in zdaj pa zdaj švigajo doli nad naše glave strele, noseče pogubo, tedaj pravijo ljudje, da je huda ura

Na Primorskem živimo v »hudi uri«. Tu je ves politički vzduh nasičen z elektriciteto; na vseh koncih in krajih gromi grom srditih narodnih in političkih bojov; in sedaj pa sedaj šviga po kaka »strela« v obliki — odredb uprave. In ljudje so preplašeni še bolj. Vse je vznemirjeno, vse zbegano. Zdi se ti, da so se izvili iz okov vsi elementi razljučene narave in da so jeli svobodno razvijati vse svoje pogubne sile. Ob tem gromenju, ob tem treskanju, v tej nervoznosti — — — — — je-li čudo, da so ljudje kakor omamljeni, da smo zgubili vsako orijentacijo in da naš sicer zdravi um ne more več pojmiti tega, kar se godi pred našimi očmi. —

»Ali veš gotovo, da je šel notri?« je vprašal Capogrosso.

»Brez sumnje. Šel je! Poročnik je odšel v bližnjo ulico. Čez nekoliko časa se je vrnil, a ob njem je lesketalo v mesečini 20 mušketerjskih šlemov.

»Deset mož naj ostane na ulici,« je zapovedal poročnik. »Pripravite puške! Ostali preiščite hišo od vrha do tal. Pripravite puške! Brez krvi ne bode, ker je junak. Zastavonosec Holeinger, naprej!« Mušketerji so zbežali brzih nog po stopnicah, a pred njimi dolgi zastavonosec z bakljo v roki.

»Odpri!« je zagrmel častnik, dokler sta Bogdanič in poročnik čakala na ulici.

»Kdo je?« je vprašal ženski glas.

»Odpri v imenu gospoda generala Rabate!« je zavpil Holeinger, razbivši s kopitom vrata in ljuta četa je udrila v sobo. Sredi sobe je stala Duma. Mrzlca jo je tresla. Vojaki so odstopili nazaj.

»Kje je Orlovič?« je zavpil častnik.

»Juriša? Bržkone v gori.«

»Ne delajte se neumno! Tu je! v hiši! Kje?!« V tem trenutku se je prikazal Capogrosso.

»Tu? Ste-li znoreli?« je odvrnila Duma na videz mirna.

»Preiščite hišo!« je zapovedal poročnik. Četa se je krikom razšla po hiši. Dolgim mečem je zastavonosec prebadal postelje, prevračal rjuhe, prevrnil skrinjo! Nič! A Duma je bila mirna. Mušketerji so se povrnili. O Orloviču ni sledu, a Duma je stala in mirno zrla poročnika.

»Lahko greste, kamor hočete!« Ta vsklik je zopet bil taka strela, ki je švignila — kolika že?! — z višave, dokler pozorišče in je razsvetlila zistem! Da, bolj drastično sploh ni možno osvetliti zistema, nego ga je ta vsklik.

Ne pišemo teh vstie iz maščevanja, ne zahtevamo, da se skrivi le jeden las onemu, ki nam je zaklical tako in je še bolj vzburl naš bitstvo. Ne kličemo maščevanja nanj, ker vemo — vsaj kolikor ga poznamo mi —, da je koncilijanten človek dotični svetnik na okrožnem sodišču v Gorici; ker vemo, da v zasebnem občevanju z Slovenci rad govori slovenski, ker smo uverjeni torej, da je — tako vslikniviši slovenskemu uredniku, zahtevajočemu le svoje sveto pravo v zmislu zakonov — storil le to, česar zahteva zistem, veljaven na sploh za postopanje se Slovenci na Primorskem. Še več bi rekli mi. Že zadnjič smo rekli, da je dogodek na okrožnem sodišču v Gorici senzačen že z ozirom na čas, v katerem se je pripetil; a danes pridodajemo, da pridobiva na pomembnosti tudi po dejstvu, da si je tak sicer miren uradnik upal tako daleč, da je uredniku in lastniku glavnega glasila v deželi, narodnemu prvoboritelju, inteligentnemu ter po svoji odločnosti in energiji že poznanemu človeku, o katerem je vedel, da gotovo poišče in tudi najde vse poti, ki bi mu utegnile donesti zadoščenje — da je takemu človeku odrekal pravo do zahteve, da se mu kruh pravice reže ter da visokorodna gospa Themis, ta vrhna zaščitnica pravice, govori žnjim v materinem jeziku, ter da je gospod predsednik razprave še vsliknil vrhu tega: Lahko greste, kamor hočete!

Ne, tako ne bi bil vsliknil gospod Zöhrer, ako ne bi vedel, da se mu ni ničesar bati od tam, kjer razsojajo o pritožbah!!

PODLISTEK.

42

Čuvaj se senjske roke!

Zgodovinska povest.

Spisal A. Senoa. Poslovenil F. S. Cvetkov.

»Pojdi z menoj, šlem vzemi!« Nehoté je šel Orlovič za ženo iz sobe. V hodniku je Duma odprla nizka vrata in stopila z svetiljko v votlino. Mož za njo. Počasi se je spustila žena po lestvici v klet. »Pojdi Juriša!« je šepnila ona tresé se. Dospela sta do dna. V ozki obokani kleti je bilo sodov, zabojev, a v kotu prazen bedenj. Žena je odmaknila bedenj, a pod njim se je odprla v zemlji globoka luknja. Mož se je začudil, a ona je namignila s prstom in rekla:

»Vidiš, to sem izkopala, ko sem slišala, da huda prede Uskokom, da skrijem naše siromaštvo in — tebe. Kar je bilo kaj vrednosti, sem skrila, sedaj pa naj skrijem dragocenejšo — stopi notri, Juriša!«

»Jaz — junak?!« se je protivil vojak.

»Prosim te — zaradi mene,« ga je prosila žena blagim glasom. Juriša je skočil v luknjo; tresé se je zavalila Duma prazni bedenj na prejšnje mesto, vspela se iz kleti na hodnik in zaprla vrata.

Čez jedno uro sta se sestala za ogrom Orlovičeve hiše dva človeka.

»Poročnik, sedaj je čas, da razprostoremo mrežo,« se je zasmel Bogdanič.

»Corpo di Bacco!« je vdaril Capogrosso z nogo, »sedaj nas je nasamaril ta pijanec Bogdanič.

»Kje je Orlovič?« se je stresel nad Uskokom, kateri se je bil približal.

»V hiši je,« je odvrnil Uskok, a oči je zabol v Duma, ona pa je ostala mirna.

»Poročnik!« je doletel neki karlovški pešec, »kaj iščete tukaj? Orlovič se je skrila, kakor pravijo, v neko hišo ob morju. Tako se govori po mestu.«

»Naprej! možje! Pojdimo tje!« izlekel je Capogrosso svoj meč, da bi pohitel z svojo četo k morju. Duma je vzdihnila globoko.

»Stojte!« je zavpil Bogdanič na ulici, »glejte klet! Preiščite jo. V njej je!« Duma se je prišla za sree. Mušketerji so razbili pivnici vrata, a ko so udrli notri, je dvignil zastavonosec bakljo.

»Nič! gróm in pekel!« se je razsrdil poročnik.

»Čakajte!« se je nasmel Bogdanič, »da vidimo!« In šel je od soda do soda. Vsakega je prevadil, vsaki je bil prazen. Prišel je do bednja. Pogledal je vanj! —

»Nič!« je zaškripal zobmi. »Šlo je štirideset cekinov!«

»Naprej, mušketerji!« je dvignil Capogrosso meč, »k morju. A ti lump! vse mi že poplaš!« Četa je korakala brzih korakov proti morju. (Pride še).

Po vsej pravici ponavljamo torej: ne le posamičnim uradnikom, ampak zistemu veljaj naš boj! Kaj bi nam hrasilo, ako bi tudi bilo v naši moči, da bi strmoglavljali uradnika za uradnikom, ako pa je zistem tak in ako ta zistem ostaja.

1798 - 12. kimovca - 1898.

Izruvati si ni dal ljubezni do doma, vedel se je kakor Slovenec in vedno visoko cenil dragi domači jezik, čeprav ta jezik ni imel nobene veljave, čeprav se je odiral iz šole in urada, čeprav se je norčeval iz njega in iz kmeta meščan, smešil ga zadnji birič. Slovenec je odšel Vesel iz ljubih Kosez in tak je ostal. Zahvaliti pa je imel na tem nekatere učitelje svoje, ki se niso dali voditi od težnj tedanje šole, temveč so vzgajali učence v pravem duhu; da ni omahnil, zahvaliti je imel tudi Vodnika, Čopa in Prešerna, s katerimi je mnogo občeval. Tako je Koseski srečno dovršil tek svojega šolanja in zvesto ohranil v svojem sredi zavest, da je Slovenec; učil se je pridno in uril v materinščini in zgodaj poskušal skladati pesnice v dragem domačem jeziku ter se tako pripravljati za poznejše čase, da tedaj, ko pride njegova ura, preseneti rojake svoje.

In gledal sem v duhu ta dan Koseskega kakor moža in kakor pesnika!

Dolgo časa je molčal Koseski. Neprijazni tednjeni odnosi, pa tudi obile in težavne dolžnosti stavoske so vzroki, da ni bilo ničesar čuti o njem. Pa prišlo je skoro drugače! Veselo in živahno gibanje se je začelo tedaj mej narodi, in valovi tega narodnostnega gibanja so dosegli po dolgi dobi tudi slovenski svet. In kakor apostol nove, boljše dobe, kakor nositelj slovenske misli je tedaj nastopil nepozabni dr. Janez Bleiweis. Sam zaveden in prešinjen slovenske zavesti, videl je spati okolo sebe rojake! Kako bi jih predramil? Dolgo je mislil, pa naposled rodila se mu je v glavi presrečna, znamenita misel. Slovencem treba domačega glasila, domačega lista, ki jih bo vzbujal, dramil, učil in jim kazal, kaj in kako, da pride do svojih prikraševanih pravie. Po dolgem, mučnem naporu, po nenavadni vstrajnosti posrečilo se je dru. Bleiweisu, da je dobil dovoljenje, izdajati slovenski časopis. Preznamenit dan, dan-mejnik, s katerim se je zaključila doba našega spanja in je napočil čas, dolgo pričakovani čas našega preporoda, ta dan je 5. mali srpan l. 1843., ko je ugledala beli svet prva številka »Novice«. In kmalu se je okrog dru. Bleiweisa združilo kolo rodoljubnih mož, ki so mu pomagali na domoljubnih naporih njegovih; izbudile in navdušile so jih bile »Novice«. In »Novice« bile so tudi, ki so vzdramile moža, ki je že dlje časa bil tiho; one so bile, ki so potisnile javorove gosli v roke našemu Koseskemu in mu zopet odprle vir večnolepih, ognjevitih, mogočnih domovinskih spevov, polnih mladostnega navdušenja, polnih ponosa slovenskega. In tako je dobil Bleiweis sodruga, dobil moža, ki mu je postal njegova desna roka in ki si je pridobil za nas poleg njega največjih zaslug v oni dobi. Kamor ni prodrla trezna in premišljena beseda Bleiweisova, tam se je raztaljal led okornosti in nezavednosti pod pomladanskim solncem vznešene, navdušene pesni Koseskega. Njegove mogočne besede so padale kakor težko kladivo po mrzlih, rekel bi, železnih sreih omrtvičenih rojakov, omehčale ta srea in jih pridobile za sveto narodno delo. Koseskega krepkodoneči spev je dramil molčeče slavee po domačem gaju, vzbudil mnogokatega slovenskega pesnika in vžgal v njegovem notranjem nepogasljivo veselje do domače pesni. (Pride še).

Politični pregled.

Italijani, Nemci in Slovani. Omenili smo že, da se je poročevalce »Piccolov« — bržkone kateri poslancev iz naših primorskih pokrajin — že izjavil za to, da Italijani morajo ostati na strani Nemcev proti Slovanom. Rekli smo tudi, da je utemeljevanje tega predloga velezanimivo po — nezmislivosti.

Čujte le, kako argumentuje »Piccolo«! On pozna prav dobro razloge, ki silijo laške Tridentince v borbo proti Nemcem. Pa tudi Italijanom »della Regione Giulia«, to je, v teh pokrajinah,

se Nemci ne kažejo boljše prijatelje. Temu v dokaz da je dejstvo, da se nijeden nemški glas ni vzdignil za časa koalicije v nesrečnem letu 1894. proti »razmetavanju« laških pravie. Toda sedaj se vrši smrtna borba med nemškim in slovanskim plemenom. Prvo skuša se svojo narodno posestjo ohraniti kulturne in liberalne ideje pred napadi slovanskega plemena. V tem trenutku Italijani, ki se tudi bore za svojo narodno posest tu v Primorju in v Trentinu, in ki dele z nemškim življenjem prvenstvo v civilizaciji in kulturi, ne morejo drugače, nego da obračajo svoje simpatije nemški stvari, ki je bolj vredna laške podpore, nego pa slovanska stvar. Poleg tega pa bi Slovani — ako zmagajo — morda hoteli odškodovati Nemce prav v Trentinu na škodo Italijanov.

V tem krogu se vrste ideje »Piccolove«, da bi utemeljil svojo slavofobstvo. Od »Piccola« smo vajeni marsikaj, ali takega nasilstva na zdravi človeški razum in na logiko pa še nismo doživeli niti v tem listu. Nemci so sicer že storili veliko škode Italijanom v Tridentu in se ne brigajo za prava Italijanov v primorskih pokrajinah, vendar jih Italijani morajo podpirati, ker bi Slovani poslednjim utegnili še le storiti kaj slabega!! Ali je to logika!! Ali to še ni nič v primeri z nastopnim: ker se Nemci bore za svojo narodno posest, a ker se tudi Italijani bore za svojo posest proti — in to nota bene, tudi v Tridentu, **proti Nemcem** — zato morajo Italijani pomagati Nemcem do zmage!! Mi strmimo. A ne strmimo toliko nad »Piccolom«, ampak nad — potrpežljivim občinstvom, ki vsprejemlje tako bedasto čisto kakor političsko prosvitljenost gospodov iz italijanskega kluba.

»Piccolo« je menda sam slutil, kako grozno šepa njegova argumentacija; zato je pristavil hitro, da je germanizatorična sila zgubila svojo silo in da na sedanjem boju med Slovani in Nemci Italijani niso direktno interesovani. — Jedno in drugo ni res. Italijani naj si le tišče oči pred dejstvi, ali pride dan, ko se bodo britko kesali, da niso hoteli videti resnice. Silni napredek Nemcev na Primorskem in silno naraščanje veljave istih na tržaškem trgu, govorje nasprotno, nego govori »Piccolo«. Italijani naj bi raje, nego da stavljajo logiko na natezalnico, povedali odkrito: naš srd do Slovanov je neugasen, in v tem srdi smo — slepi. A mi bi jim odvrnili, da bogovi udarjajo slepoto onega, katerega hočejo uničiti.

K položaju. Pozornost političkih krogov je obrnena sedaj izključljivo dogodkom v slovanski krščansko-narodni zvezi in pa posvetovanjem obstrukcionistiških skupin. V prvo imenovani skupini gre za to, da-li jej je iztopiti iz večine in pojestriti položanje; poslednjim pa se je odločiti, da-li obdrže obstrukcijsko taktiko, in ako jo obdrže, kakšno: ali mirneje, stvarno obstrukcijo, ali pa hrupno, kakoršna je bila v rabi v prejšnjem zasedanju?!

Iz poročil o zadnji seji slovanske krščansko-narodne zveze je razvidno, da je ogorčenje med hrvatskimi in slovenskimi poslanci še naraslo. Poslanec Žitnik in Krek sta odločno zagovarjala predlog za izstop iz večine, jeden govornikov pa je zahteval, naj se pozove vlada, da najdalje v par dneh ugodi našim zahtevam. Glavni predmet pritožbam so bile administrativne odredbe vlade. Govorniki so povdarjali, da po teh odredbah je razvidno, da so upravne oblasti naravnost sovražne Hrvatim in Slovencem. Kakor izgled se je navajalo tudi postopanje tržaškega namestništva proti slovenskim posojilnicam in hranilnicam. Isto je odredilo, da morajo posojilnice povrniti že vsprejeti denar. To bi bil grozen udarec za naše ljudstvo, ako se izvrši ta odredba. Ta denar je že izposojen na zemljišča, in ako bi ga hoteli hkratu iztirjati, morali bi kmete spoditi z njih posestev.

Govorniki so povdarjali, da na Kranjskem je vse opozicijsko in bi veseljem pozdravili izstop iz večine. (Kaj pa še le na Primorskem, kjer še veliko intenzivnejše občutimo »dobrote« te uprave?!)

Odločitev še ni padla, bržkone pa se odkloni predlog Krekov za izstop iz večine in se odločijo za nekak ultimaturni slavnici vladi in večini. Tudi mej obstrukcionistiškimi strankami vre močno, ker gre do menenja navskriž glede bodoče taktike. Načelniki opozicijskih klubov so se odločili po dolgih borbah, da je opustiti obstrukcijo o prvem čitanju predlogov za pogodbo z Ogersko. Sedaj je vprašanje, kaj porečejo klubi sami?! Le-ti

se odločijo najbrže za obstrukcijo brez vsega obotavljenja. Sicer pa je v stvarnem pogledu vse jedno, ali se obstrukcija prične prej ali slej: za parlamentarizem se bliža polom. Kocka je že padla in parlamentarne skupine so pokopale pogodbo, parlamentarizem in morda tudi ustavo samo. Obstrukcija je grešila svojim nečutenim početjem, in večina je tudi grešila s tem, da ni ničesar storila. Nasprotno si delujoče sile so pripomogle do — jednega in istega efekta. Račun poplačajo — narodi.

O državnem prevratu v Kitaju, vsled katerega je moral cesar položiti žezlo v roko cesarice-udove, prihajajoča poročila so nejasna in nimamo prave slike, kako se je izvršilo vse. Ali to jedno je gotovo, da tudi ta prevrat znači velikanski uspeh Rusije, kajti cesarica-udova je navdušena čestilka ruskega carja. Gotovo je tudi to, da ruski poslanik ni bil baš nedelaven na tem dogodku. Posledice temu se ne pokažejo takoj jutri, alipokažejo se gotovo, če ne prej, pa potem, ko bodo dogotovljena sibirski železnici žnje podaljški na kitajska tla, ki privedejo v Peking: ruskega vojaka. Jezi Angležev se torej ni čuditi.

Domače vesti.

Mestni svet tržaški je imel sinoči svojo XXVII. javno sejo. Ker pa se nam gradivo uprav kopiči, morali smo poročilo odložiti za jedno prihodnjih števil.

Cvetje iz socijalistiškega vrta. V članku, katerega smo že omenjali v tem listu in ki je bil naperjen proti službenemu osebju v zaporih v ulici Tigor — v kolikor je namreč to osebje slovenske narodnosti — je posadil socijalistiški »Lavoratore« tudi nastopno cvetje. Na jednom mestu piše:

»Un furbo secondino, nell'adempire le sue funzioni, deve dimenticarsi di essere russo e le belle tradizioni e i bei ricordi dell'impero del »Knout« non devono spingere in nessuna occasione un guardiano croatoman a sobillare contro l'Italia, — che del farabuttismo degl' i. r. secondini può infischarsi — una plebe panciuta senza scienza e coscienza, bramosa di lacerare le carni della civile Italia.«

(Navihan paznik, ko opravlja svoje funkcije, mora pozabiti, da je Rus; in lepe tradicije in spomini iz carstva knute ne smejo siliti o nobeni priliki kakega paznika-»hrvatomana«, da ščuva proti Italiji — kateri se pač ne treba brigati za malovrednost e. kr. paznikov — velikohrvatsko sodrgo brez vednosti in vesti, hotečo trgati meso s kulturne Italije.)

Na drugem mestu pa:

»Tutte queste miserie derivano dal fatto che tutto il personale delle carceri è reclutato fra gente di nazionalità slava che odia l'elemento italiano e che in ogni occasione tenta di opprimerlo e di vilipenderlo.«

(Vse te mizerije prihajajo od dejstva, da se osebje v zaporih nabira iz ljudstva slovanske narodnosti, ki mrzi italijansko življenje in ki skuša ob vsaki priliki, da bi ta življenje zatiralo in zaničevalo.)

To cvetje iz »Lavoratorovega« vrta diši pač po »italijanski civilizaciji«, ta duh je tudi tako intenziven, da utegne prijetno šegretati živce vsacega narodnega fanatika iz laškega meščanstva »Piccolovega« in »Indipendentovega« krova; socijalistiška pa ni, prijetno še manje, mednarodno še manje, najmanj pa — pošteno.

Ljudem, ki pod zastavo mednarodnega socijalizma na tak način bujskajo itak že fanatizovano italijansko javnost proti slovenskemu življenju — takim ljudem moremo v imenu svojega proganjenega ljudstva mirno vrniti vse »farabutstvo« in brezvestnost, ter jim pridejati še po vrhu sovražstvo do resnice, neiskrenost do lastnega programa in pretvarjanje notoriške resnice.

Gledé uredbe dostavljanja poštnih nakazil in čekovnih nakazil poštno-hranilničnega urada, znašajočih do 500 gld. z nakazanimi zneski na e. kr. poštne in brzojavne uradu v Kopru, smo prejeli od e. kr. poštnega ravnateljstva nastopni razglas:

Počeni s 1. oktobrom dostavljale se bodo strankam, stanujočim v Kopru, došle navadne poštne nakaznice, potem povzetne in naročilne poštne nakaznice in slednjič čekovne nakaznice

poštno-hranilničnega urada do vključno 500 gold. zajedno z nakazanimi zneski proti plačilu posebne dostavnine.

Dostavnine bode plačati:

a) za vsako poštno ali čekovno nakaznico, ki se ima pojedino dostaviti, ako nakazana svota ne presega zneska 2 gld. — 1 nvč.;

b) če pa presega nakazani znesek 2 gld. — 3 nvč.;

c) ako se je dostavilo o eni in isti ekspediciji enemu in istemu adresatu več poštnih nakaznic, od katerih znaša vsaj ena nad 2 gld., tedaj je plačati za isto, oziroma za nakaznico z najvišim zneskom 3 nvč.; za vsako drugo pa po 1 nvč.;

d) na isti način se pobirajo pod e) označene, znižane pristojbine, ako je enemu in istemu adresatu dostaviti več čekovnih nakaznic poštno-hranilničnega urada. Poštne in čekovne nakaznice dostavljajo se vsaki dan. Strankam je svobodno pridržati si, da bodo same hodile oziroma pošiljale po svoje poštne in čekovne nakaznice; za to plačajo predaltnino 1 gld. na mesec, in to vsaj za jeden mesec naprej.

Strankam, ki plačujejo predaltnino za pisemske pošiljke, ni treba plačati nadaljne predaltnine za poštne in čekovne nakaznice.

Predaltnine ni treba plačati tudi za poštne nakaznice, došle »poste-restante« takim osebam, ki nimajo stalnega bivališča v Kopru, in potem za one poštne nakaznice, po katere hodijo adresatje v »pozamičnih slučajih« izjemoma sami.

Nakaznice, po katere hodijo oziroma pošiljajo stranke same, smejo se izročevati le adresatu osebno ali pa njega zakonitnemu pooblaščenemu na oddajališču pisemskih pošiljatev imenovanega urada v določenih uradnih urah, in sicer ob delavnikih in ob praznikih, v tednu od 8 ure pr. p. do 6 ure zvečer in ob nedeljah od 8. ure pr. p. do 12. ure pr. p.

Ako prejemnik ni poznan uradniku, ki izroča nakaznico, tedaj je poslednji obvezan zahtevati primerno legitimacijo.

Glede tacihi nakaznic neha jamstvo od strani poštnega zavoda v trenutku, ko se je nakaznica izročila proti potrdilu ali adresatu ali pa njega pooblaščenemu. Te določbe ne veljajo za brzojavne nakaznice, potem za poštne in čekovne nakaznice, došle od poštne oproščenim oblastvom, uradom in blagajnam, ali osebam možnost iz vojne in deželne brambre, ter osebam, ki so zaprte; nadalje za nakaznice, došle lastnikom čekovnih računov, katere ima poštno-nakaznični oddelček v Kopru dvigniti ter prejete zneske po oddajnem listu poslati e. kr. poštno-hranilničnemu uradu na Dunaju v ta namen, da vpišejo na dotični čekovni račun, slednjič za čekovne nakaznice, znašajoče nad 500 gld. kakor tudi za take nakaznice, katere je izplačati le proti posebnemu potrdilu, n. pr. potrdilo o življenju, o vdovstvu in o ubožstvu, o nakaznicah za rente, ki jih izplačuje delavska zavarovalnica za slučaj nezgod.

Vse te nakaznice se bodo dostavljale na dosedanji način.

Glede poštnih nakaznic katere je dostavljati ekspresno, se nakazani znesek, kakor pri brzojavnih, dostavlja adresatu proti potrdilu na nakaznici, ne da bi se za to terjala kaka nadaljna dostavnina, razun one, ki se je že plačala na prejemnem poštnem uradu.

Zveza slovenskih posojilnic bode imela svoj redni občni zbor v četrtek, dne 27. oktobra 1898, ob 10. uri predpoludne v sejni dvorani posojilnice v Celji. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Odobrenje letnega računa. 3. Poročilo društvenega tajnika iz revizorja. 4. Slučajnosti. Opomba: Po § 11 društvenih pravil se smejo udeleževati občnih zborov pooblaščenici posojilnic, stoječih v zvezi, pa tudi vsak zadržnik takšnih posojilnic.

ODBOR

»Zveze slov. posojilnic«.

Nevoizvoljeni odbor pevskega društva »Kolo« bode imel svojo prvo redno sejo jutri dne 30. t. ob 9. uri zvečer v svoji sobi.

Vabljeni so vsi odborniki, namestniki in pregledovalci računov, da gotovo pridejo v to sejo.

Vaje tamburaškega odseka pevskega društva »Kolo« se bodo vršile od danes dne 29. t. m. naprej v ulici Romagna št. 20. pri tleh v lastni dvorani. Opozarjajo se torej tamburaši in tamburašice, da naj v označeni lokal zahajajo na vaje.

Nevarni ljudje. V jednom kupčev sinočnjega brzovlaka iz Gorice v Trst so sedele tri osebe. Dva teh gospodov sta se živahno razgovarjala med seboj, ne brigaje se za tretjega, ki je sedel v kotu kupčja. Došli so na postajo v Nabrežino. Vlak se je ustavil. Oni tretji osamljenec je hitro ostavil kupé. Kmalu na to je prisopihal v kupé brižni gospod sprevednik resnega lica in je apostrofiriral našo dvojico: »Za božjo voljo, kaj ste storili onemu gospodu?! Pritožil se je, da smo ga deli med nevarne ljudi!«

Naša dvojica se je spogledala začujeno, v svesti si, da se niti zmenila nista za onega tretjega ter da nista storila drugega, nego da sta se prijateljski razgovarjala le med seboj po — slovenski!

Sedaj vemo torej, da je oni, ki govori na primorskih tleh po slovenski — nevaren človek in da mora biti vedno pripravljen na to, da ga na tej ali oni postaji doleti kaka neprijetnost!

Da se izognemo vsemu temu, nam Slovencem ne bode preostajalo drugega, nego da se izogibamo vsem javnim prometnim sredstvom — pa makari da tudi iz naših žepov prihajajo prispevki za vzdrževanje istih, — ter da — marelo pod pazduho: sami slovenski Pavlihe — iščemo kolikor le možno stranskih stezic, odtujenih javnemu prometu, daleč proč od ceste življenja, da le ne bomo vznemirjali živcev izvestni občutljivi gospodi se svojo slovensko, a nam vendar, vzlic vsemu zasramovanju, nad vse ljubo govorico slovensko.

Skrivajmo se torej, potikajmo se po gozdih, ne urivajmo se tja, kamor baje ne spadamo — med tako imenovani »civilizovani« svet —, ako se nočemo odreči onemu, kar nam je poleg vere najdražje na svetu.

Živela novodobna svoboda! Živele pravne in moderne države, ki nam vzgajajo takih ljudi in nam nudijo **tako** svobode! Živel — zistem! A živeli tudi oni prijatelji naši, ki nikakor nočejo v borbo proti takemu zistemu!! Vse to naj živi — a če ob tem hira in propada naše narodno bitstvo — kaj dé to! Saj ne zaslužujemo drugega, ker smo — nevarni ljudje!!

Vsklik slabe vesti. Ko je — pred velikimi vojaškimi vajami — goriška garnizija zapuščala mesto, je vskliknil župan goriški, velmožni gosp. župan Venutti pred neko kavarno: »Za božjo voljo, kaj bo z nami sedaj?!«

Ali ni bil to vsklik slabe vesti?! Ali dobro je vendar, da vemo sedaj vsaj, da tudi primorski Lah ima rad avstrijskega vojaka — in če ne prej in ne slej, pa vsaj tedaj, kadar se Lah — hlače tresejo!

Pozor! Javlja se slavnemu občinstvu da bode prvega novembra, t. j. Vseh svetnikov dan velika dramatična predstava v redutni dvorani gledišča »Politeama Rossetti«. Toliko v naznanje slavnim društvom v Trstu in okolici. Podrobnosti pozneje!

Azijske razmere! Pod naslovom »Boj za enakopravnost« poročali smo o nečutenem dogodku, ki se je primeril predvčeršnjem na okrožnem sodišču v Gorici uredniku »Soče« ter da je urednik »Soče« v svojem brzojavu na vse klube desnice pripomnil, da je stanje na Goriškem v resnici — azijsko. Včerajšnji tržaški »Mattino«, ki je tudi priobčil besedilo omenjenega brzojava, postavil je za besedo »azijsko« prašaj. »Mattino« se torej razmere na Primorskem ne zde azijske. Prav ima, nam tudi ne; razmere na Primorskem so namreč — italijanske ter bi morali hoditi Azijati še le v šolo k našim Italijanom.

Analfabeti na Slovenskem. Od 827 Korošcev, ki so prišli lani pred naborno komisijo, jih samo 23 ni hodilo v šolo, t. j. 2.9%. Na Štajerskem je bilo lani 1.3%, na Kranjskem in Primorskem 5.7% (brez Istre), v Istri pa 15.3 odstotkov analfabetov.

Polletjska vest. 30-letnega dninarja Josipa Bevčarja, doma od Tolmina, so aretirali stražarji danes ob 4. uri zjutraj radi pijanosti in ker je že izgnan od tu.

Koledar.

Danes v četrtek 29. septembra: Mihael, Evtihij muč. Jutri v petek 30. septembra: Hijeronim, sp.; Honorij, šk.

Solnčni: Lunni:
Izhod ob 5. uri 59 min. Izhod ob 5. uri 1 min.
Zahod „ 5. „ 40. „ Zahod „ 3. „ 19. „

Ta je 40. teden. Danes je 271. dan tega leta, imamo torej še 94 dni.

Različne vesti.

Spomenik carja Aleksandra II. v Moskvi je veličastno delo, na katerem se je delalo 7 let. Stoji nasproti čudovskemu samostanu ob Kremlskem vrtu, na desni mu je carski grad, na levi Nikolajeva palača. Srednja zgradba nosi kupolo, pod katero je kip carja Aleks. II. v naravni veličini; tej ob straneh so galerije. Kupolo nosi 16 krasnih stebrov. Podnožje spomeniku je iz jednega samega ogromnega kosa granita. Galerije imajo v 33 medaljonih podobe ruskih vladarjev od Vladimira Svetega do Nikolaja I. Te podobe z mozajiki, izgotovljene so v Benetkah. Ves kapital za spomenik je znašal 1.877.667.

Lucheni v samotnem zaporu. Radi drznega vedenja Luchenijevega kaznovalo ga je sodišče s samotnim zaporom do dne 2. oktobra. Pred nekoliko dnevi je Lucheni ponovno izjavil, da ne ume francoski, toda predsednik mu je rekel, da ume dovolj. Ko je kmalo na to izšel Lucheni iz dvorane, zaklical mu je nekdo v francoskem jeziku: »Canaille!« (Živina!) Lucheni mu je takoj odgovoril francoski: »Živina ste Vi!«

Za spomenik cesarice Elizabete na Dunaju se je nabralo že 300.000 gld. Lastnik pivovarne Dreher je poklonil 10.000 gld.

Ginljiv prizor v sodni dvorani. Nedavno se je vršil pred sodiščem v Osijeku na Hrvatskem tako ginljiv prizor, da se je vsled tega morala razprava preložiti. Zatožen je bil kmet Štefan Bosane, radi umorstva. Ravno je bila zaslišana žena morilčeva. Na vprašanje predsednika je povedala kmetica, da je mati treh nedoraslih otrok. Na to je skočil njeni obtoženi mož po koncu in vskliknil: »Lazeš, to ni res, slavno sodišče!« Na to je izjavil, da on nima troje temveč šestero otrok. Sedaj je žena prosila soproga odpuščenja in mu povedala, da je umrlo v tem času, ko je on v zaporu, troje otrok na davici. Ko je slišal mož to žalostno vest, se ni mogel vzdržati na nogah in se je nezavesten zgrudil na tla. Predsednik je na to preložil nadaljevanje razprave na drugi dan.

Novi babilonski stolp. V Ameriki nameravajo zidati tako visok stolp, kakoršnega še ni na svetu. Ta stolp hočejo sezidati v New-Yorku v spomin zjedinenja newyorških predmestij z glavnim mestom. Stolp bode visok 652 metrov, torej še enkrat tako visok, nego je Eifelov stolp v Parizu. Sredi stolpa bode pot do njega vrha, po katerem bodo vozili električni vozovi. Pot bode dolg po priliki štiri kilometre.

Narodno gospodarstvo.

Naprava vina po sistemu Francoza Petiot-a.

(Zvršetek.)

Kakor že rečeno — naprava petijota sloni v posnemanju narave (naravnega mošta).

Postopa pa se tako-le: Kakor hitro smo odločili mošt iz kipele kadi, premeriti treba, koliko ga je, a potem naliti v sode. Ako imamo izmerjenih (cementiranih) sodov, merjenje seveda izostane. Potem je vzeti toliko hl. vode, kolikor je bilo pravega mošta. Voda je najbolje, da ima isto temperaturo kakor jo ima pravi mošt (16—18° R); v njej je raztopiti za vsaki hl. 18—20 kg. sladkorja (sladkor se rabi trd, bel, v kosih, kakor v kuhinji). To sladko vodo je potem naliti na tropine v kipele kad (bedenj) in pustiti mirno kipeti kakih 16 ali tudi več ur. Prav je, ako se tropine (klo-

ZALOGA POHIŠTVA

tvrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza Rosario 2

(šolsko poslopije).

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

buk) pokrijejo kakim luknjastim pokrovom (narejenim v obliki lesene mreže) in podložijo tako, da se vedno v moštu močijo. Po preteku tega časa je kaj dobro, ako se tropine zopet odkrijejo in dobro premešajo kakim lesenim drogom; potem naj se pokrijejo zopet in pustijo dalje kipeti. Premešati je zato, da se mošt bolj navzame ekstraktivnih snovi in vinskega okusa ter tudi čreslovine iz tropin.

Opaziti je, da pred nalivom klobuk (tropine) ne sme dolgo časa ostati suh, ker preveč oksidira in zarjavi; petiot iz takih tropin bi imel preveč tropinskega trpkega okusa. — Nadalje je pustiti kipeti toliko časa, da je pokipel ves sladkor, ter da je zadobil pravi okus vina. To se navadno zgodi v 24—36 urah, kar je mnogo zavisno tudi od toplote v kipelni kleti. Čim je petjot pokipel dovoljno, ga je odtočiti v sod in ravnati žnjim kakor pravim vinom. Lahko bi ga pomešali tudi pravim vinom, **kar pa zakon brani**. Petiot je smeti tudi prodajati, toda le **kakor tak, pod tem imenom!** To naj si zapomni naše ljudstvo! Na teh, že enkrat izluženih tropinah se lahko napravi še jeden naliv petiota, ki postaja navadno še boljši od prvega. Za ta — drugi — naliv pa je vzeti polovico vode od prvega in na vsaki hl. vode zopet 20 kg. sladkorja. Dalje se postopa kakor opisano poprej.

Te tropine se potem popolnoma lahko porabijo za žganje tropinovec; le to je, da dajo nekaj manje žganja, nego nepetiotizirane.

Petiotizira se tudi lahko z alkoholom (špiritom), ali to je manj priporočljivo. Rabi se nadalje tudi polovico sladkorja, polovico alkohola. Znano je, da iz vsakega kg. sladkorja nastaja $\frac{1}{2}$ l. alkohola; torej se jemlje za hl. 5 l. alkohola, 10 kg. sladkorja in 85 l. vode. Vspeli je prav dober.

O prirejanju črnega petiota se postopa skoraj isto tako kakor za belega; razlika sestoji največ v tem, da mora dalje časa kipeti, ker se mora navzeti več tanina (zagatnosti — čreslovine), ki je lastna črnim vinom.

Črni petiot trgovalci z vinom tudi barvajo. Prav dobra barva zato je baje evetje od sleza — Malvae carbonaceae —, katerega jemljejo po priliki $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg. za hl.

Nekateri priporočajo petiotu dostaviti vinske kisline, kar bi bilo tudi dobro po mojih mislih. Jemlje se za hl. 10—20 dkg. vinske kisline (Acido tartarico), katere je raztopiti v gorki vodi in vliati v petiot koj na tropine.

Koliko stane hl. petiota?

80 l. vode stane	gl. —0—0—
18—20 kg. sladkorja à 38 nč.	„ 6:84—7:60
10—20 dkg. vinske kisline à 2 gold. kg.	„ 0:20—0:40
delo in trud ter obraba posode in orodja	„ 1:20—1:50
Skupaj	gl. 8:24—9:50

Vsak dober gospodar naj si napravi petiota **za domačo porabo** — za-se, za družino, posle in delavce —, **pravo vino pa naj prodaja!** Na ta način napravljeni petiot je popolnoma zdrav, na človeka učinkuje kakor pravo vino, tudi bolnikom ne škoduje. Trajen je in se da starati prav izvrstno; tudi za polnjenje boteljk je dober.

Želeti je, da bi si ga vsi slovenski gospodarji prirejali za domačo potrebo. Za dom si ga lahko napravimo šibkejšega: z 14—16% sladkorja.

V kratkem hočem opisati pravilno kletarenje in sploh pravilno postopanje z vinom.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 29. (Izvirna brzjavka.) Slovanska krščanska narodna zveza je sprejela predlog, s katerim je izrazila skrajno nezadovoljnost gledé stanja Slovencev, Hrvatov, in Malorusov in gledé postopanja vladnih organov proti istim. Zveza ostane v večini, dokler bode poslednja zvesta načelom izraženim v adresemu načrtu. Vlado pa bode zveza sodila po dejanjih.

Dunaj 29. Rekurzi naših posojilnic radi vsprejemanja hranilnih ulog od nezadružnikov so rešene povoljno za nas. (Pa ne da bi se mislilo, da je to kaka koncesija Slovincem in Hrvatom?! S tem je zadoščeno le zakonu. Ured.)

Dunaj 29. (Poslanska zbornica.) Predsednik povdarja, da je bila zadnja seja posvečena žalosti. Pozivlja torej zbornico, naj zaprične svoje delovanje z izjavo udanosti. Zbornica je zaklicala trikratni »živio!« cesarju. Med vladnimi predlogi so nagodbene predloge, zakon o umaknenju iz prometa državnih not, zakon, katerim se pooblašča vlada za sklep carinarske in trgovinske pogodbe z Ogersko, nadalje o odpravi porotnih sodišč v Galiciji in slednjič naredbe, izdane po § 14. Finančni minister je predložil proračun za leto 1898. Poslanei Schweigel in tovariši so predložili nujni predlog, s katerim opozarjajo na veliko gospodarsko škodo in nezakonitost, ki bi nastala, ako bi se nagodba z Ogersko sklenila na podlagi § 14, ter zahtevajo nemudnega pojasnila o pogajanjih z Ogersko. Zajedno zahtevajo takojšnjo prvo čitanje nagodbenih predlog. Podano je še več sličnih predlogov, zahtevajočih tudi takojšnjo odpravo § 14, med temi so tudi predlogi poslancev Funkeja in tovarišev in Luegerja in tovarišev. Bareuther, Silvester in tovariši zahtevajo odpravo jezikovnih naredeb. Znova je podanih več v prejšnjem zasedanju stavljenih predlogov, med temi obtožba grofa Badenija radi znanih dogodkov. Kaiser in tovariši so predložili obtožbo proti grofu Thunu in vladi radi uporabe § 14 in posebno radi zlorabe tega paragrafa v svrhu izvedenja nagodbe, z čemer da je kršena ustava. Schücker je stavil predlog za uravnavo plač državnih služabnikov in več predlogov glede bede, Silvester pa nujni predlog glede železnice čez Ture.

Dunaj 29. Danes se je razširila govorica, da je minister Bärnreither že podal svojo demisijo.

Pariz 29. »Matin« poroča o razgovoru z nekim svetovalecem kasacijskega dvora, ki se je izrazil, da ne veruje, da bi se njegovi kolegi izrekli definitivno za revizijo procesa Dreyfus. Zato da manjka potrebnega juridičnega pogoja. Bolje, da bi se bilo storilo, ako bi se bilo zahtevalo uničenje razsodbe.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 29. september. (Izv. brzjav.)

Pšenica za september 76 $\frac{1}{2}$, za december 69 $\frac{1}{2}$.
Koruza za september 35, za december 35 $\frac{1}{2}$.
Mast 512.

Franja Ludvik

roj. Spillar

Augustin Ludvik

uradnik južne železnice

poročena.

28. septembra 1898.

ST. PETER.

DUNAJ.

ZAHVALA.

Podpisani odsek se najpristrčneje zahvaljuje bratskemu društvu »Slava« pri Sv. Mariji Magdalenii spodnji za divno petje. Barkovljanskim diletantom za čveterospev, gospodični Pavli Vatoove za krasno deklamacijo, diletantom društva »Slava« za življenja polno igro ter vsem onim gg., ki so ali kaj preplačali, ali pa kaj pomagali, da se je naša veselica vršila tako dostojno.

Pri sv. Ivanu na Frdeniči 28. oktobra 1898.

Odsek »Gospodarskega društva«.

Dobro ohranjene

vinske sode

od 300 do 400 litrov

proda po nizki ceni ali vzame za iste vino

tvrdka Alojz Olifčič

Starigrad, Notranjsko.

Konsumno društvo v Sv. Križu išče krčmarja

preko kaveije od 150 gld. — Prednost imajo oni, ki nimajo otrok ali pa z odraslimi otroci.

Spiritus sinapis compositus ALGOFON.

Jedino sredstvo proti zobobolu, revmatič. glavobolu, migreni itd. Steklenica z navodilom stane le 20 nvč.

ter se dobiva jedino le v lekarni

PRAXMARER (Ai due Mori) Piazza grande TRST
Paziti na ponarejanja.

Hotel Volpich

„PRI ČRNEM ORLU“ (AQUILA NERA)

TRST — Via S. Spiridiona, Corso, Via S. Nicolò — TRST

Najbolj v središču mesta ter na novo opravljen.

KOPELJI, VOZ K VSEM VLAKOM.

V prtilleju

„Restavracija Pilsen“ od F. Volpicha.

Zavod za uniformiranje in civilna krojačnica

Fraňa Jiras

ulica Caserma 9 — v Trstu — ulica Caserma 9

Priporoča se

za napravo uniform in civilnih oblek.

Postrežba poštena.

Zaloga vseh vrst za uniforme po tovarniških cenah.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaella Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, žimnice in peresnice, ogledal in železnih blagajen, po cenah, da se ni bati konkurence.

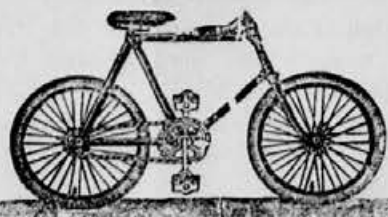
Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Prilika za praznike in novo leto. Velika zaloga zimskih ogrinjal (šjalov) v vseh barvah po gld. 3.60 in gld. 1.20 Zbirka trstjanja v raznih risanjih od 20. 30 in 37 nvč. Možke srajce bele in barvane od 90 novč. naprej. Maje iz plisa za gospe po 65, 75 novč. in več samo v prodajalnici

Pri 4 letnih časih

Barriera vecchia št. 7

Svetovna kolesa

amerikanski originali

TRIBUNE IN ARENA

odlikovana v vseh državah na kontinentu radi elegancije, točnosti in vstrajanja, prodaja se izključno le pri glavnem zastopniku

ANTONU SKERL V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

NB. Navadna kolesa prodajajo se proti 2-letni garanciji, ročaj in pritikline po želji kupeca.

Mehanična delavnica

za vsakovrstno popravo koles in šivalnih strojev.

CENE ZMERNE.

CENE ZMERNE.